

DM's politik for it og digitalisering

DM arbejder for, at digitalisering og udbredelse af informationsteknologier på arbejdspladser, i uddannelser og i samfundet som helhed bygger på solid faglig viden og indsigt, udstrakt medarbejderinddragelse og med fokus på forbedring af arbejdsvilkår og arbejdsmiljø.

DM arbejder for, at digitaliseringen skal understøtte en samfundsudvikling, der er baseret på demokrati, solidaritet og lige rettigheder – herunder bidrage til skabelsen af nye jobs, da rutineopgaver bliver reduceret, mens nye arbejdsfunktioner opstår.

Pejlemærker

DM's politik for it- og digitalisering tager afsæt i følgende tre pejlemærker:

- 1) Digitalisering kræver faglighed, helhedstænkning og kritisk tilgang.
- 2) En vellykket digitalisering forudsætter inddragelse af medarbejderne i alle faser og respekt for deres faglighed og professionalisme.
- 3) Et digitaliseret samfund stiller nye krav til data- og retssikkerhed, udbredt teknologi-forståelse samt mangfoldighed og inklusion i både uddannelser og arbejdsliv.

Digitalisering og faglighed

Digitalisering kræver faglighed, helhedstænkning og kritisk tilgang:

- Faglighed, helhedstænkning og tværfagligt samarbejde skal styrkes i alle faser af it-projekter. Det er afgørende, at der på arbejdspladsniveau etableres tilstrækkelige udviklings- og implementeringsprocesser, der sikrer et godt samspil mellem teknologi og arbejdsprocesser gennem effektiv planlægning med løbende input, risikovurdering og erfaringsopsamling af it-professionelle og øvrige relevante fageksperter.
- Medarbejdere, der arbejder med automatisering og digitalisering af arbejdsopgaver samt med udvikling og brug af it-systemer, skal sikres mulighed for efteruddannelse med fokus på specialisering såvel som helhedstænkning omkring de tekniske, humanistiske og samfundsmæssige konsekvenser af digitaliseringen.
- En fortsat udvikling af it-faget kræver fokus på større mangfoldighed i rekrutteringen, herunder til både uddannelser og jobs. Der skal især sættes fokus på at få flere kvinder ind på området og på skabelsen af mere inkluderende arbejds- og studiemiljøer.
- Medarbejdere skal have ret og pligt til at stille kritiske spørgsmål og rejse problemstillinger af teknisk, system- og sikkerhedsmæssig art, men også af etisk og samfundsmæssig karakter. Det skal være legitimt for en medarbejder at trykprøve behovet for at indsamle/opbevare/udveksle data overfor ledelsen.
- Systemsikkerhed og datasikkerhed (privatliv) er centralt for både it-medarbejdere og de organisationer, de arbejder i. Derfor er det vigtigt at have fokus på solide mekanismer, der forhindrer læk og misbrug af data, men som samtidig tillader en fornuftig praksis.

Digitalisering og arbejdsvilkår

En vellykket digitalisering forudsætter inddragelse af medarbejderne i alle faser og respekt for deres faglighed og professionalisme:

- Vellykket udvikling og implementering af nye it-systemer kræver bred faglig viden og it-eksperise, men også indsigt i organisationsprocesser og i de konkrete arbejdssammenhænge i den pågældende organisation. Derfor skal medarbejder- og brugerinddragelse altid indtænkes fra starten af nye it-projekter som en selvfølge.
- Arbejdspladserne skal tage medarbejdernes grundfaglighed alvorligt og sikre dialog og samspil om indføring, udvikling og anvendelse af it-løsninger - herunder i forbindelse med hjemmearbejde. Dette gælder både systemer, der skal bruges i det daglige og dem, der bruges sjældnere. Slutbrugernes behov skal altid tages alvorligt.
- Medarbejderes indsigt og fantasi er en afgørende kilde til værdiskabelse. Skal denne realiseres fuldt ud, kræver det øget fokus på teknologiforståelse, herunder at:
  - Medarbejdere og ledere skal løbende gennem fx. efteruddannelse gives kompetencer til at forstå teknologiernes muligheder, så de aktivt kan indgå i dialog om nye løsninger, der kan udvikle og understøtte deres arbejde samt oplevelsen af meningsfuldhed og identitet.
  - Medarbejdere og ledere skal have adgang til viden og kompetencer til at forstå teknologiernes muligheder, men også faldgruber/konsekvenser for individ og samfund og kunne handle derefter.
- Omfattende og avanceret brug af data udgør et vigtigt grundlag for udvikling af produktivitet, kvalitet og gode jobs i samfundet, men der skal sættes klare rammer for anvendelse, herunder i både lovgivning og overenskomster. Risiko for misbrug af data - internt såvel som eksternt - er altid til stede og skal indgå i overvejelserne.
- Medarbejdernes ret til at organisere sig på arbejdspladsen og for tillidsrepræsentanters adgang til relevante oplysninger om medarbejdere under en overenskomst er en fagretslig rettighed. Begrænsninger i ansattes muligheder for at organisere sig med begrundelse i hensyn til datasikkerhed (GDPR) er uacceptabel.

Digitalisering og samfund

Et digitaliseret samfund stiller nye krav til sikring af rettigheder, teknologiforståelse og til et inkluderende studie- og arbejdsliv:

- En digitalisering til gavn for borgerne og for samfundet som helhed er afhængig af en række grundlæggende rettigheder:
  - Respekt for borgernes ret til kontrol med egne data og beskyttelse af privatlivet, herunder sikringer mod unødvendig masse indsamling af data hos private eller offentlige aktører. Privacy by design bør være et bærende princip.
  - Transparens i forbindelse med automatiserede processer for sagsbehandling, diagnosticering m.v. Dvs. en principiel sikring af, at faktorer, der påvirker de beslutninger, der træffes af automatiske systemer, skal være synlige eller gennemsigtige for de mennesker, der bruger, regulerer og påvirkes af systemerne. Dette gælder både i det offentlige og hos private firmaer.

- Sikring af symmetri, således at det ikke alene er borgere, der til enhver tid skal være tilgængelig digitalt for f.eks. det offentlige, men også omvendt. Endvidere bør det altid være muligt at få kontakt til et menneske bag systemet, f.eks. hvis selvbetjeningen ikke virker, eller man tilhører en gruppe, som systemet ikke har taget højde for.
- Udvikling af forbrugerrettigheder og -beskyttelse i den digitale tidsalder er nødvendige i forhold til direkte markedsføring, anvendelse af data om den enkelte osv.
- Forskning, uddannelse og fokus på teknologiforståelse er afgørende for at sikre kompetente samfundsborgere, der kan deltage kvalificeret i debatten om og udviklingen af digitale løsninger. Grundelementer er her navnlig:
  - Sikring af tilstrækkelig finansiering af en uafhængig, fri og tværfaglig forskning i teknologiske, dataetiske og samfundsmæssige problemstillinger, herunder indlejrede værdier og beslutninger i tekniske systemer.
  - Fri og lige adgang til uddannelser, der klæder de studerende på til et samfund i en rivende og digital udvikling og ud fra forskellige perspektiver.
  - Generel fremme af teknologiforståelse, herunder en indføring i alle uddannelser og på alle uddannelsesniveauer i samfundet samt ved en fokuseret indsats hos interesseorganisationer, fagforeninger og andre relevante foreninger.
  - Løbende fokus på relevant efter- og videreuddannelse.
- It skal bygge bro frem for at medvirke til at fastholde traditionelle kønsroller, diskriminering og fordomme mod minoriteter m.v. Fremtidens digitale samfund – både digitale produkter og den digitale infrastruktur - skal udvikles og skabes, så det er inkluderende fra starten. Dette forudsætter bl.a. et øget fokus på området i uddannelsessystemet samt på studie- såvel som arbejdsmiljø.